

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА НЕКОМЕРЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ

ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Општите услови за осигурување на некомерцијални ризици (во понатамошниот текст: Општи услови) се составен дел на Договорот за осигурување на извозни побарувања од некомерцијален ризик, склучен помеѓу осигурителната компанија во натамошниот текст: Осигурувач) и Извозникот (во понатамошниот текст : Осигуреникот).

Оние одредби од Општите услови кои не се во согласност со одредбите за посебни услови за не-комерцијален ризик (во натамошниот текст: посебни услови) или условите што се напишани или приложени со Договорот за осигурување, нема да се применуваат.

Ако некои од печатените одредби од Договорот за осигурување не се совпаѓаат со некоја од неговите одредби во ракописот, се зема во предвид последното.

ДОГОВОР НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 2

Со овој договор за осигурување, Осигурувачот се обврзува да му исплати надомест на Осигуреникот или на трето лице во договорот до степенот предвиден во договорот за да ја надомести штетата предизвикана од тој настан - или да ја плати штетата, ако настанот претставува осигурен случај. Осигуреникот од овој Договор е должен на осигурителната компанија да ја плати премијата за осигурување наведена во договорот за осигурување.

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

Во согласност со овие Општи услови, Осигурувачот ги обезбедува следните побарувања:

- 1) побарувања поврзани со извоз на стоки или услуги на кредит,
- 2) побарувања поврзани со испорака и продажба на стоки од консигнациските складови во странство на кредит,
- 3) побарувања поврзани со продажба на стоки на странски лица, каде што плаќањето се врши со доставување на документи.

Осигурени се сметаат само оние побарувања на Осигуреникот кои се наведени и дефинирани во договорот за осигурување.

СОСТАВУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 4

Договорот за осигурување се смета дека е склучен откако договорните страни ќе го потпишат.

Доколку Договорот за осигурување се склучува со размена на писма или на некој друг сличен начин, по телекомуникациски пат или по пат на телекомуникациски средства кои дозволуваат со сигурност да се утврди странката и содржината на изјавата, се смета дека договорот е склучен, кога Осигурувачот ќе ја прими изјавата на осигуреникот со која тој ја изјавува својата согласност со предложената содржина на договорот за осигурување.

ОСИГУРАН СЛУЧАЈ

Член 5

Настанот за кој се склучува осигурување (осигурен настан) мора да биде во иднина, неизвесен и независен од волјата на договорните страни.

Осигурувачот не е одговорен за обврските од договорот за осигурување, доколку во моментот на неговото склучување, осигурениот настан веќе бил случен, ако стоката била испорачана или услугата била извршена, ако осигурениот настан веќе бил во настанување или со сигурност ќе настане.

Се смета дека обврската на Осигурувачот да исплати надомест за штета која настанала, ако Осигуреникот не може да го наплати побарувањето од должникот од основниот договор поради околности односно настани кои се предвидени со посебните услови.

Доколку посебните услови не се составен дел на договорот за осигурување, се смета дека настанала обврската на осигурителната компанија да плати надомест ако осигуреникот не може да ги наплати долговите од должникот од основниот договор поради околности или настани наведени во договорот за осигурување.

Договорот за осигурување може да утврди дека осигуреникот е покриен со осигурително покритие ако не го наплати побарувањето од должникот од основниот договор, пред се поради една или повеќе од следниве околности или настани:

- 1) Долг кој не е исплатен по неговата доспеаност, ако должникот е институција од јавен интерес,
- 2) Политички настани како што се големи немири, востанија, побуни, државни штрајкови, генерални штрајкови, револуции, граѓански војни или војни во земјата каде што должникот има свое седиште или во земји преку кои одат единствените можни транспортни релации односно во кои единствено е можно да се изврши плаќање спрема трета земја,
- 3) Доколку настане мораториум за плаќања, забрана за конверзија и/или пренос на средства откако должникот веќе депонира средства во банката во локална валута се до истекот на овие забрани,
- 4) Забрана за увоз на стоки или услуги,
- 5) Еднострано раскинување на договорот од страна на јавна институција.

ОБВРСКИ НА ДРУШТВОТО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 6

Осигурителното покритие започнува дваесет и четири часа од денот определен во посебните услови или договорот за осигурување како ден на започнување на осигурувањето и трае до крајот на последниот ден од осигурувањето.

ПРИЈАВА НА ОКОЛНОСТИ КОИ СЕ БИТНИ ПРИ ПРОЦЕНА НА РИЗИК СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 7

Осигуреникот е должен пред склучување на договорот за осигурување писмено да го извести осигурителната компанија за сите факти и околности кои би можеле да влијаат врз склучувањето

на договорот за осигурување, кои се значајни за проценката на опасностите и кои се познати или требало да се познати, како и сите факти и околности што му станале познати по склучувањето на договорот за осигурување. Осигурувачот може да побара од Осигуреникот да обезбеди референци за секој должник и за времетраењето на осигурувањето, иако осигуреникот веќе ги обезбедил и ги доставил овие референци до осигурителната компанија кога договорот за осигурување е склучен или за време на периодот на осигурување.

Ако Осигуреникот не ги добие бараните референции во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, автоматски се прекинува секоја обврска на осигурителната компанија кое произлегува од договорот за осигурување во врска со поединечниот должник.

Осигурувачот може во секое време, спрема свое видување, да ја испита кредитната способност на поединечниот должник.

Врз основа на добиените референци и информации, Осигурувачот има право во секое време:

- 1) да го намали кредитниот лимит,
- 2) да го зголеми учеството на осигуреникот,
- 3) да ги промени условите за осигурување,
- 4) да исклучи некој должник од осигурувањето.

Осигурувачот го известува осигуреникот во писмена форма за сите измени од став 4 на овој член. Овие измени ќе стапат на сила на датумот наведен во известувањето, но не пред датумот на кој осигуреникот ќе добие такво известување и ќе се однесува на побарувањата за извоз што се појавуваат по тој датум.

ИСКЛУЧУВАЊЕ НА ПОКРИТИЕТО **Член 8**

Осигуреникот е должен да ја плати премијата за осигурување, а наместо него може да ја плати секој што покажува интерес за тоа плаќање со исклучок на негов должник од основниот договор.

Премијата се плаќа во износ, во роковите и на начинот предвиден во договорот за осигурување.

Ако рокот за исполнување на обврските на должникот од договорот за осигурување по склучувањето на договорот за осигурување е продолжен со писмена согласност на осигурителната компанија, осигуреникот му плаќа дополнителна премија на осигурителната компанија.

Осигуреникот е должен да плати премија на сметка на Осигурувачот.

Ако пресметката на премијата зависи од информациите што осигуреникот треба да ги обезбеди на осигурителната компанија и осигуреникот не ја исполнува правилно својата обврска, осигурителната компанија ќе го повика да ги обезбеди потребните информации. Ако осигуреникот не го стори тоа во предвидениот рок, осигурителната компанија може да го откаже ограничувањето на осигурувањето и / или да изјави дека го прекинува договорот за осигурување.

Осигурувачот не е должен посебно да го предупредува и опоменува осигуреникот за плаќање на премијата.

ПОСЛЕДИЦИ ПРИ НЕПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА **Член 9**

Ако Осигуреникот не ја плати премијата на начин и под услови утврдени со договорот за осигурување, осигурувачот не е должен да му исплати на Осигуреникот за осигурениот настан кој настанал во периодот за кој премијата не била платена.

Ако Осигуреникот се уште не платил премија на осигурителната компанија на денот на известувањето за продолженото одложување со плаќање или при поднесување на оштетно побарувањето, осигурителната компанија не е должна да го исплати оштетното побарување.

ИЗВЕСТУВАЊЕ НА ОСИГУРИТЕЛНАТА КОМПАНИЈА ПРИ **ПРОМЕНА НА РИЗИК** **Член 10**

Осигуреникот е должен без одлагање да ја информира Осигурувачот на соодветен начин за каква било промена во околностите кои можат да бидат релевантни за проценката на ризикот, особено оние кои би можеле да резултираат со зголемување на ризикот поврзан со побарување што произлегува од договорот врз основа на кој се однесува.

Осигуреникот е должен тоа да го стори во најкус можен рок, но не подоцна од 30 дена по истекот на рокот за да ја известат Осигурувачот за какви било неплатени долгови од должникот.

Осигуреникот не смее да прифати какви било дефиниции или де факто материјални промени во основниот договор или измени во врска со инструментите за осигурување или гаранциите за побарувањата од основниот договор без претходна согласност од Осигурувачот.

Ако осигуреникот не го исполнува горенаведениот услов, Осигурувачот ќе го одбие оштетното побарување.

ИСКЛУЧУВАЊЕ НА ОГРАНИЧУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА НА **ОСИГУРИТЕЛНАТА КОМПАНИЈА** **Член 11**

Осигурувачот не е должен да му исплати надомест на осигуреникот или на овластеното лице во врска со побарувања кои неговиот должник од основниот договор не ги платил ако:

- 1) Неплатено или несоодветно плаќање од страна на должникот настанало поради тоа што осигуреникот, овластеното лице или лицата во нивната средина не ги исполниле соодветно своите обврски според основниот договор со должникот,
- 2) Должникот од основниот договор е овластен целосно или делумно да не ги исполнува своите обврски според основниот договор, бидејќи осигуреникот, овластеното лице или лицата во нивната средина ненавремено или неправилно ги исполниле своите обврски според договорот со должникот.
- 3) Договорените инструменти за осигурување и платежните инструменти биле погрешно или неправилно искористени,
- 4) Осигуреникот одобрил на агентот или на трета странка плаќање или хонорари, како и други попустикои се вклучени во доспеаните побарувања (се одбива од премијата за осигурување),
- 5) договорот е склучен или извршен во спротивност на законодавството на државата на осигуреникот, прописите на земјата на должникот од основниот договор или други надлежни држави, а особено во поглед на дозволените за увоз /

- извоз и девизната контрола, освен ако осигуреното лице докаже дека обврските на должникот од основниот договорот не се случиле поради овие прекршувања на прописите,
- 6) се донесени привремени мерки од граѓански суд во законска постапка или ако дошло до преземање на мерки од страна на царински, санитарни или слични државни органи,
  - 7) ако е донесена судска одлука во правната постапка со која се одбива барањето како неосновано на осигуреното лице или овластеното лице или лицата од нивното опкружување, заради причини согласно правилата кои се користат во меѓународните деловни односи,
  - 8) ако осигуреникот не постапил како добар бизнисмен и не ги прифатил сите пропишани, договорени и други разумни мерки што треба да се преземат заради плаќање на извозни побарувања или решавање на веќе доспеани долгови,
  - 9) доколку штетата е предизвикана од војна (пред или по избувнувањето на непријателствата) меѓу следните сили: Кина, Франција, Велика Британија, Русија или Сад
  - 10) ако штетата е предизвикана од валутни осцилации и/или девалвации
  - 11) ако штетата настанала како посредна или непосредна последица на:
    - јонизирачко зрачење, радиокативно здрачење на нуклеарен отпад или согорување на нуклеарно гориво,
    - радиоактивни, отровни, експлозивни и други опасни супстанции од нуклеарни материјали
    - било какво воено оружје кое се базира на расцепување на атомот и/ или расцепување или слични реакции на радиоактивни сили или супстанции,
    - терористички активности,
  - 12) ако осигуреникот веднаш, откако требал да ја информира осигурителната компанија за задоцнето плаќање со цел спречување на штетата, не ја прекине пратката на купувачот

Од осигурителното покритие се исклучуваат и сите штети за кои осигуреникот може да добие друго соодветно осигурително покритие (осигурување на имот).

Осигурувањето не ги опфаќа штетите што можат да се намалат (компензираат) со контра-побарувања, бонуси и отписи што може да се подмират наместо исплата на должникот, како и други неплатени и неискористени трошоци.

Осигурувањето не ги опфаќа штетите што можат да се намалат (компензираат) со контра-истраги, бонуси и отписи што може да се подмират наместо исплатата на должникот, како и други пресметани а неискористени трошоци.

Осигурувањето не опфаќа камата, договорни казни и слични средства за утврдување / зголемување на обврските и обезбедување на побарувања.

Ако по исплата на штета се утврдат фактите и околностите кои ја исклучуваат или намалуваат одговорноста на осигурителната компанија, осигуреното лице мора да го врати уплатениот износ, вклучувајќи ја и законската затезна камата од денот на плаќањето на штетата. Осигурителната компанија има право да наплати затезна камата ако осигуреникот е одговорен за прекумерниот износ на исплатениот надоместок.

Ако осигуреникот добива информации за лоша финансиска состојба на должникот кој може да доведе до неплаќање на побарување во договорениот рок, тој е должен веднаш да ја прекине испораката, освен ако не е поинаку договорено со Осигурувачот.

СПРЕЧУВАЊЕ НА ОСИГУРАН СЛУЧАЈ И РЕШАВАЊЕ НА ШТЕТИ

Член 12

Осигуреникот како добар бизнисмен е должен да ги прифати и да ги преземе сите пропишани и сите други разумни мерки потребни за спречување на појавата или намалување на веројатноста за настанување на осигурен настан и притоа да се придржува согласно упатствата на осигурителната компанија; ако сепак дојде до осигурен настан, мора да стори сè што е во негова моќ за да се ограничат и намалат штетните ефекти.

Осигурувачот во секое време има прво да врши контрола односно да провери дали осигуреникот ги прифатил и презел сите неопходни мерки за спречување и намалување на ризикот.

Осигуреникот мора да води посебна сметка за обврската дека без согласност на Осигурувачот не може да прифати и спроведе мерки или да врши активности со кои ќе се зголеми износот на неговите побарувања кон должникот од основниот договор, особено ако со истото постои непосредна опасност од настанување на осигурен настан.

Ако осигуреникот не ја исполни својата обврска за спречување на осигурениот настан или обврска за решавање на оштетни побарувања, а не постои разумно оправдување за тоа, обврската на Осигурувачот се намалува за онолку за колку што се зголемила штетата во текот на неисполнувањето или неправилното исполнување на обврските од страна на осигуреникот.

ОБВРСКА ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ ПРИ ОСИГУРАН СЛУЧАЈ

Член 13

Осигуреникот мора веднаш и без одлагање да го известува Осигурувачот за појавата на осигурениот настан, но најдоцна во рок од 3 дена од денот кога дознал или морал да дознае за настанување на осигурен случај.

Ако осигуреникот не го исполни горенаведениот услов, Осигурувачот може да одбие да ја плати штетата. Освен тоа, осигуреникот ќе биде должен да ја надомести на Осигурувачот секоја евентуална штета, загуба и трошоци кои би ги имала компанијата што би настанале заради таа причина.

Ако осигуреникот не го известува Осигурувачот за појавата на осигурениот настан и не ја достави сета потребна документација во рок од 4 месеци од појавата на осигурениот настан, обврската на осигурителната компанија да плати надомест престанува да постои.

УВИД ВО ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 14

На барање на Осигурувачот, Осигуреникот мора да му ги достави на овластениот застапник на Осигурувачот сите известувања или документи што му се достапни, да ги преземе сите неопходни дејствија за добивање на такви информации или документи и да му овозможи на наведениот претставник на осигурителната компанија да ги испита таквите документи како и оние што ги поседуваат трети лица, а се однесуваат на осигурените побарувања или имотот или се во врска со нив.

ИЗНОС НА ОСИГУРУВАЊЕ (КРЕДИТЕН ЛИМИТ)

Член 15

Износот на осигурување (кредитен лимит) е утврден во договорот за осигурување.

ОШТЕТА

Член 16

Во случај на осигуран случај, Осигурувачот мора да го плати осигуреното побарување како надомест за штетата што ја претрпел осигуреникот, намалена за најмалку 15%. Надоместокот не може да биде поголем од вистинската загуба што ја претрпел осигуреникот со појавата на осигурениот настан.

Доколку кредитниот лимит е помал од износот на побарувањето во моментот на осигурениот настан, Осигурувачот само ќе го надомести делот од штетата што одговара на односот помеѓу кредитниот лимит и вредноста на побарувањата.

При утврдување на висината на надоместокот кој Осигурувачот е должно да му го исплати на осигуреникот, ќе се одбие следново:

- 1) сите отплати на долгот во недоговорена валута, при што таквите плаќања се пресметуваат според договорениот девизен курс на валутата на државата на должникот на денот на плаќањето на сметката на должникот,
- 2) сите плаќања направени од должникот или друго лице во корист на сметката на должникот за основниот договор,
- 3) цената за извршените услуги, продадена и потоа вратена стока или износ за за некој друг начин на реализирана цена со продажба на стоката или износ кој е стекнат со реализација на заложно право, износ добиен на основ на некое друго средство за осигурување на побарување по одбивање на трошоци за реализација
- 4) контра-побарувања, бонуси и отписи што може да се подмират наместо исплатата на должникот, како и други неплатени и неискористени трошоци.

ОТСТАПУВАЊЕ

Член 17

Без согласност на Осигурувачот, осигуреникот нема право по настанување на осигурен случај да и препушти (отстапи) на осигурителната компанија предмет или имот кој е поврзан со неговото побарување од должникот од основниот договор или предмет или имотот на кој се однесува осигурувањето и да побара од него плаќање на целиот износ на осигурување

ПОВРАТ НА ТРОШОЦИ

Член 18

Осигурувачот мора да ги надомести трошоците, загубите и другите штети предизвикани со разумен обид за отстранување или намалување на непосредната опасност за појавата на осигурен случај, како и оние предизвикани со разумен обид да се спречат или да се ограничат неговите негативни последици за кои компанијата дала согласност до износот за кој е дадена согласност. Осигурувачот не е обврзан да ги надомести трошоците направени од осигуреникот при утврдувањето на штетата.

ИСПЛАТА НА ОШТЕТА И ТРОШОЦИ

Член 19

Осигурувачот е должен да ја плати штетата во рок од 30 дена по приемот на оштетното барање и комплетната документација за истото по која ќе се утврди основот и висината на штетата. Во случај осигуреникот да достави недоволна документација, исплата на штетите и трошоците ќе бидат одложени. Нов рок од 30 дена за плаќање на штетата започнува да тече откако е комплетирана потребната дополнителна документација.

Ако е потребно дополнително време за да се утврди степенот на обврските на компанијата за осигурување, како што е дефинирано во првиот став на овој член, осигурителната компанија може, по барање на осигуреникот да му плати неспорен дел од оштетното побарување како аванс.

Осигурувачот оштетното побарување и трошоците за истото ќе ги исплати во МКД, а доколку оштетното побарување е во друга валута исплатата ќе се изврши според средниот курс на таа валута објавен од НБРМ на денот на исплатата на оштетното побарување. Оштетното побарување се исплаќа на осигуреникот или на лице во чија корист е пренесено правото на исплата на штета.

ЗАШТИТНИ ВАЛУТНИ КАЛУЗУЛИ

Член 20

Сите износи и вредности кои се однесуваат на договорот за осигурување (побарувања од договорот за осигурување, износи за осигурување, премии, сопствени акции, аванси, износи на штети, трошоци, штети и слично), доколку поинаку не е определено во договорот за осигурување, се изразени во МКД.

Пресметката на премијата за осигурување се врши во согласност со претходниот став на овој член на датум кој ќе се определи во договорот за осигурување, имајќи го предвид вистинскиот почеток на осигурувањето.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО ИСПЛАТА НА ОШТЕТНО ПОБАРУВАЊЕ

Член 21

По добивање на оштетното побарување, а и порано, доколку е потребно, осигуреникот во договор и спрема упатствата на осигурителната компанија мора да ги преземе сите соодветни разумни мерки за наплата на осигурените побарувања. Во итни случаи, исто така, мора да делува самостојно како добар бизнисмен и, колку што е можно поскоро, да ја информира осигурителната компанија за направено.

Ако осигуреникот успее во целост или делумно да ги наплати осигурените побарувања од должниците од основниот договор, мора од првите приливи на средства да ги врати средствата на осигурителната компанија кои се исплатени по основ на штета. Оваа обврска на осигуреникот престанува кога износот на средства вратени на Осигурувачот ја достигне вредноста на исплатената штета.

Во еднакви делови како што учествуваа во штета, осигурителната компанија и осигуреникот ќе ги сносат трошоците поврзани со спроведувањето на плаќање на побарувања.

Средствата од ставовите 2 и 3 на овој член, осигуреникот мора да ги уплатка на осигурувачот во рок од 8 дена по секое плаќање или делумно плаќање на побарувања од страна на должникот на основниот договор.

Во случај на надминување на овој рок, тој е должен да му исплати на Осигурувачот и законска затезна камата.

На барање на Осигурувачот осигуреникот мора, на за Осигурувачот најповолен начин и во договор со него, да ги префрли сите права во врска со побарувањата од должниците од основниот договор или неговите правни наследници и сите инструменти за осигурување и гаранции кои ги добил за побарувањата за кои добил оштета. Ако тоа не е можно, осигуреникот мора во согласност со осигурителна компанија да направи се што е неопходно за остварување на овие права во свое име.

ПРАВТА НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ КОМПАНИИ ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРАН СЛУЧАЈ

Член 22

Осигуреникот може да ги пренесе правата и обврските од договорот за осигурување на трета страна со писмена согласност од Осигурувачот.

Таквата согласност може да се даде само во форма на измена на договорот за осигурување потпишан од осигуреникот, Осигурувачот и стекнувачот на правата и обврските според договорот за осигурување.

Пренесувањето на договорните права на друго лице, освен ако не е поинаку договорено, не го ослободува осигуреникот од неговите обврски кон осигурителната компанија.

Наспроти барањето на изведувачот и на барање на друго лице на кое се повикува, Осигурувачот може да добие било каков приговор што го има или може да го има во однос на договорот против кого го склучил договорот за осигурување.

ПРЕТСТАВКИ ОД ОСИГУРЕНИЦИ

Член 23

1. Осигуреникот, корисникот на осигурување или трето оштетено лице има право да поднесе претставка до осигурувачот доколку смета дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, согласно Законот за супервизија на осигурување.

2. Осигурувачот е должен да се произнесе по претставката на осигуреникот/ корисникот на осигурувањето/трето оштетено лице во рок од 30 дена од денот на поднесување на претставката.

3. Доколку не е задоволен од одговорот на осигурувачот или ако осигурувачот не одлучи и писмено не го извести во рокот од 30 дена од денот на поднесувањето на претставката, осигуреникот/корисникот на осигурување/ третото оштетено лице има право да поднесе претставка/жалба до Агенцијата за супервизија на осигурување, согласно Законот за супервизија на осигурување и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.

ПОСТАПКА НА ВЕШТАЧЕЊЕ

Член 24

1. Секоја од договорните страни може да бара одредени спорни факти да ги утврдат вештачи. Барањето се доставува во писмена форма до другата договорна страна. Ако другата договорна страна се сложува со тоа, се пристапува кон постапка на вештачење.

2. Секоја договорна страна писмено именува свој вештак. Избраните вештачи пред почетокот на работата избираат трет вештак, како претседател кој не може да биде од редовите на лицата кои се во работен однос со осигурувачот и осигуреникот.

3. Вештаците му предаваат на осигурувачот и осигуреникот по еден примерок од својот писмен наод во определен рок. Ако наодите на вештаците меѓусебно отстапуваат, осигурувачот, нивните писмени наоди веднаш ќе му ги предаде на третиот вештак, кој своето стручно мислење го дава само во границите на констатациите од двата вештачи.

4. Констатациите на вештаците се задолжителни за двете страни.

5. Секоја договорна страна ги сноси трошоците за вештакот што го бира и половина од трошоците за третиот вештак.

НАДЛЕЖНОСТ ВО СЛУЧАЈ НА СПОР

Член 25

1. Во случај на спор помеѓу договорувачот на осигурувањето - осигуреникот и осигурувачот, надлежен е стварно надлежниот суд според местото на седиштето на осигурувачот.

НАЧИН НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 26

1. Сите известувања и пријави што договорувачот на осигурувањето е должен да ги направи во смисла на одредбите од овие и други услови на осигурување, задолжително треба писмено да се потврдат ако се направени усно, преку телефон, телеграма или на било кој друг начин.

Како ден на приемот на известувањето, односно пријавата ќе се смета денот кога е примено известувањето, односно пријавата. Ако известувањето односно пријавата се испраќа препорачано, како ден на приемот ќе се смета денот на предавањето во пошта.

2. Спогодбите што се однесуваат на содржината на договорот важат само ако писмено се склучени.

ИЗМЕНИ НА УСЛОВИТЕ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И ТАРИФАТА НА ПРЕМИИ

Член 27

1. Ако осигурувачот ги измени Условите за осигурување или Тарифата на премии, должен е за тоа писмено, или на друг погоден начин, да го извести договорувачот на осигурувањето најдоцна шеесет дена пред истекот на тековната година на осигурувањето.

2. Договорувачот на осигурувањето има право да го откаже договорот за осигурување во рок од шеесет дена од денот на приемот на известувањето. Во тој случај, договорот за осигурување престанува да важи со истекот на тековната година на осигурувањето.

3. Ако договорувачот на осигурувањето не го откаже договорот за осигурување во рокот од став 2 од овој член, договорот за осигурување во почетокот на наредниот период на осигурувањето се менува во сообразност со извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии.

ПРОМЕНА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 28

1. Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот за: промена на адресата на живеење, односно седиштето, промена на своето име или презиме, односно називот на фирмата, промена на трансакциска сметка, промена на телефонски број за контакт, во рок од 15 дена од денот на настанување на промената.

2. Доколку осигуреникот ги променил личните податоци наведени во точка 1 од оваа одредба, а за тоа не го известил осигурувачот, осигурувачот известувањето кое мора да му го соопшти на осигуреникот ќе го испрати на адресата на неговото последно живеалиште или седиште или ќе го адресира на последното познато име и презиме, односно назив на фирма.

3. Во случај кога обидот да се достави препорачаната пратка до осигуреникот нема да биде успешен (поради преселување или одбивање да се прими), осигурувачот вратената пратка ќе ја смета како уредно доставена и ќе ја депонира во своето седиште. Осигуреникот се согласува дека вратените недоставени пратки се сметаат за примени од денот на првиот обид за доставување и дека е запознат со содржината на пратката.

ЦЕЛИ НА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 29

Осигурувачот за целите за склучување на договор за осигурување, како и исполнување на обврските кои што произлегуваат од договорот за осигурување обработува лични податоци на договорувачот на осигурувањето односно осигуреникот. Дополнително Осигурувачот обработува и лични податоци на договорувачот на осигурувањето односно осигуреникот и за маркетинг услуги, за асистентски услуги и други помошни услуги кои се нудат на корисниците.

За целите наведени во претходниот став, се обработуваат само неопходните лични податоци на договарачот на осигурување, односно осигуреникот. Категориите на личните податоци кои се обработуваат зависат од класата на осигурување, но најчесто тоа се идентификациони податоци, контакт податоци, здравствени податоци, податоци за возило, податоци за имот и слично.

ЗАКОНСКИ ОСНОВИ ЗА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 30

Обработката на личните податоци за склучување и извршување на договорот за осигурување е неопходен услов за склучување на договорот, а со закон е пропишана должноста на договарачот на осигурувањето да го извести Осигурувачот за сите околности што се значајни за проценка на ризик, а кои не би можело да му бидат непознати. Доколку договорувачот на осигурувањето прикрие некои од информациите коишто му се потребни на Осигурувачот за склучување или извршување на договорот за осигурување или за да ги исполни своите законски обврски, Осигурувачот нема да може да ги исполни своите договорни или законски обврски, ниту да го склучи договорот со договарачот на осигурувањето.

Осигурувачот обработува лични податоци и заради исполнување на своите законски обврски во согласност со релевантните прописи со кои се уредува работењето на Осигурувачот.

Законски основ за обработка на лични податоци претставува и легитимниот интерес на Осигурувачот, освен ако интересите или основните слободи и права на субјектот на личните податоци не преовладуваат над легитимните интереси на Осигурувачот.

Легитимните интереси врз основа на кои Осигурувачот врши обработка на лични податоци, вообичаено се од комерцијална природа, како на пример правото на постојан развој на квалитетот на услуги и подобрување на деловните процеси, одржување на безбедноста на информацискиот систем, снимање на гласовни разговори, на начин што не може да наштети на интересите, слободите и правата на корисниците на услугите.

Во одредени случаи, Осигурувачот обработува лични податоци само доколку има согласност од лицето кому се однесуваат личните податоци т.н. субјект на лични податоците. Обработката на лични податоци врз основа на согласност се користи, на пример за целите на истражување на задоволството, маркетинг на производи.

НАЧИН НА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 31

Осигурувачот личните податоци на осигуреникот/договарач на осигурување ги обработува и ги споделува со трети страни, како неговите акционери, членови на органите за управување и своите вработени, членови на групацијата Сава, Osigurnitelna Grupacija Sava d.d. Sankarjeva ulica 3, SI-2000 Maribor, на реосигурителните

компани, доктори цензори, брокери и агенти, со цел да ја исполни обврската од договорот за осигурување, како и со други органи и лица кои, согласно природата на работата вршат увид, односно обработка на личните податоци во согласност со Законот.

Со секоја од страните со кои што Осигурувачот разменува лични податоци на своите корисници се склучени соодветни договори со кои се гарантира безбедноста на личните податоци.

Член 32

Личните податоци кои се обработуваат заради исполнување на договорот за осигурување или за преземање активности пред склучување на договорот на барање на субјектот на личните податоци, или за други цели врз основа на согласност, Осигурувачот може да ги чува и во електронска и во хартиена форма. Сите податоци за договарачот на осигурувањето и осигуреникот, Осигурувачот ги обработува како деловна тајна, со примена на соодветни технички и организациски мерки со цел обработката на личните податоци да биде законита.

РОКОВИ ЗА ЧУВАЊЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 33

Осигурувачот ги чува личните податоци се до исполнување на целта за којашто се собрани и до исполнување на сите договорни права и обврски, односно до истекот на законски пропишаните рокови. Рокот во кој ќе се чуваат личните податоци зависи од законската обврска за чување на податоците, видот на склучениот договор за осигурување, времетраењето на договорот, обработка на барања за оштета, како и роковите за застареност на побарувањата.

ПРЕНОС НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 34

Личните податоци вообичаено се обработуваат во Р. С. Македонија. Личните податоци ќе бидат достапни и на примателите во трети земји или меѓународни организации тогаш кога тоа е потребно за склучување и извршување на договорите за осигурување (на пр. за реосигурување, при барања за штета случена во друга држава, и слично) само доколку од страна на Европската Унија или Агенцијата за заштита на личните податоци е утврдено дека во конкретната држава постои соодветно ниво на заштита на личните податоци.

Доколку во третата држава или меѓународна организација не постои соодветно ниво на заштита на лични податоци, Осигурувачот ќе може да го изврши преносот само доколку обезбеди соодветни мерки за заштита на овие податоци во согласност со законот.

ПРАВА НА СУБЈЕКТИТЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 35

Во согласност со Законот за заштитата на личните податоци, субјектот на податоците ги има следниве права:

- право на пристап до личните податоци;
- право на исправка на неточни или нецелосни лични

податоци;

- право на бришење;
- право на ограничување на обработката;
- право на преносливост на податоците;
- право на приговор, опишано во член 36 од овие услови
- право на повлекување на согласноста за обработка на лични податоци, кога обработката е заснована на согласност.

Овие права субјектот на личните податоци може бесплатно да ги оствари контактирајќи го Офицер за заштита на личните податоци на следниот емаил: ozlp@sava.mk, преку пошта на адресата на САВА Осигурување АД Скопје ул. Загребска бр. 28А Скопје, или лично во просториите на САВА Осигурување.

Осигурувачот го правото да бара дополнителни информации од барателот за да го потврди неговиот идентитет, со цел да ги заштити правата и приватноста на барателот.

Член 36

Доколку субјектот на податоците дал согласност за обработка на лични податоци, тој може да ја повлече согласноста во секое време, целосно или делумно, во согласност со Законот за заштита на личните податоци, со тоа што повлекувањето на согласноста не влијае на законитоста на обработката на личните податоци пред повлекување на согласноста.

Осигурувачот личните податоци кои ги обработува врз основа на согласност, ќе престане да ги обработува во најбрз можен рок по добивањето на известувањето за повлекување на согласноста.

Член 37

Корисникот на услугата за осигурување има право да поднесе приговор на обработката која што се заснова на легитимен интерес

на Осигурувачот, вклучувајќи и профилирање. Доколку корисникот на услугата се уште смета дека личните податоци не се обработуваат согласно законот, може да се поднесе барање до Агенцијата за заштита на личните податоци.

Член 38

Со потпишување на полисата за осигурување договорувачот на осигурување потврдува дека пред собирањето на личните податоци од страна на овластеното лице на Осигурувачот, е запознаен со целите и законските основи на обработка на личните податоци, начинот на обработка на личните податоци, како и обврската Осигурувачот да ги обработува личните податоци во согласност со Законот за заштита на личните податоци.

НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Член 39

Надлежен орган за супервизија врз работењето на друштвото за осигурување е Агенцијата за супервизија на осигурување, до која осигуреникот/корисникот на осигурувањето/третото оштетено лице може да достави претставка/жалба во однос на друштвото за осигурување согласно Законот за супервизија на осигурување.

ДАТУМ НА ПРИМЕНА

Член 40

Овие Општи услови влегуваат во сила и ќе се применуваат со денот на донесувањето. Со започнување со примена на овие услови престануваат да важат Општите услови за осигурување на некомерцијални ризици број 02-15158/2 од 03.06.2019 година

САВА осигурување, а.д. Скопје
Одбор на директори
Претседател
Рок Мољк